VALTIOVARAINMINISTERIÖ

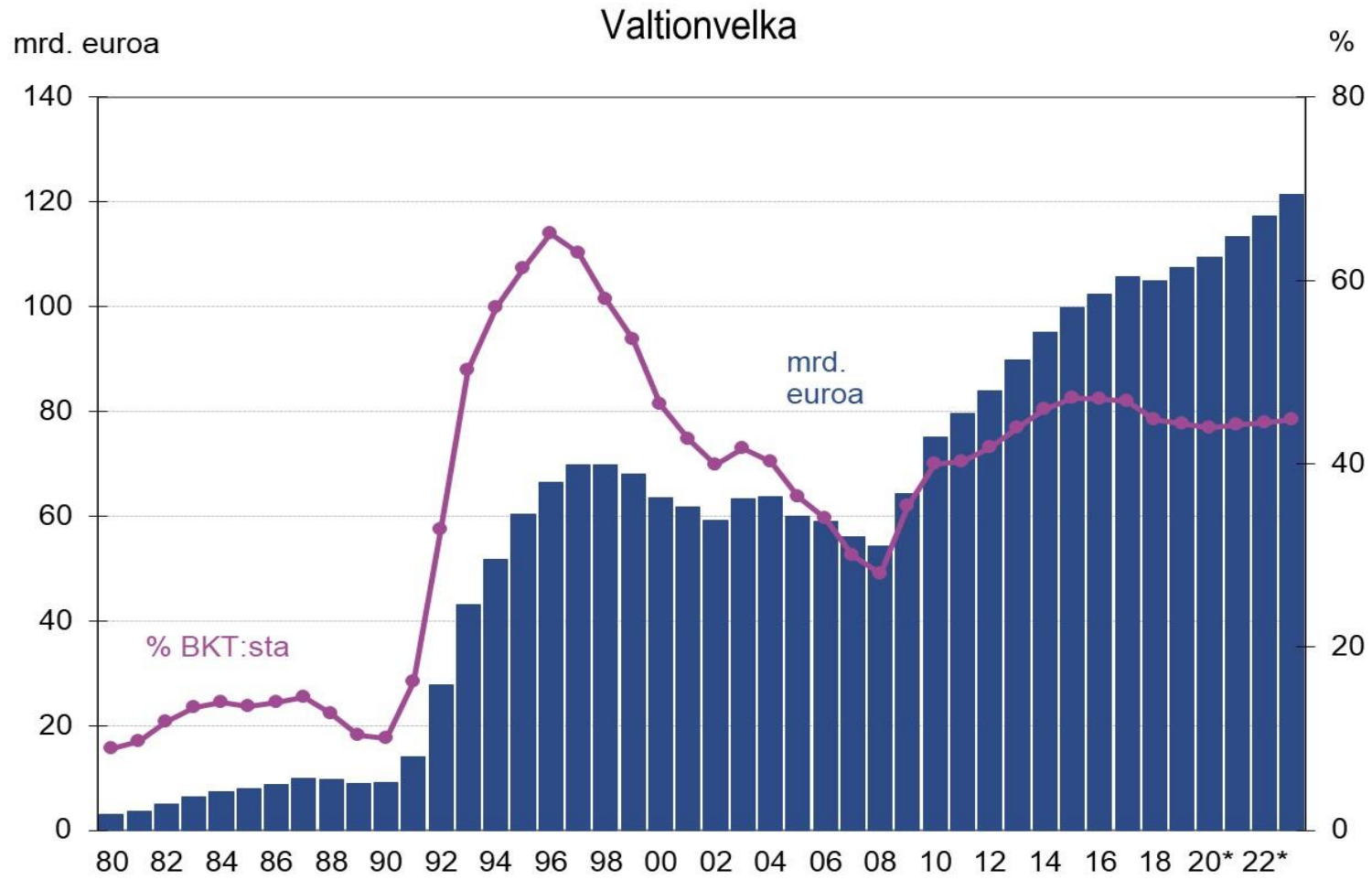
Talousarvioesitys 2020
Julkisen talouden suunnitelma 2020-2023
Ympäristön- ja luonnonsuojelu

Ympäristövaliokunta 17.10.2019

Armi Liinamaa, valtiovarainministeriö, budjettiosasto

Valtionvelan määrän arvioidaan olevan vuoden 2020 lopussa n. 109 mrd. euroa, mikä on n. 44 % suhteessa BKT:hen ja nousevan n. 121 mrd. euroon vuonna 2023, mikä on n. 45 % suhteessa BKT:hen

Kestävän kehityksen luku 6 vuoden 2020 talousarvioesityksen yleisperusteluissa: Hiilineutraali Suomi - määrärahat

Hiilineutraali Suomi, keskeiset toimenpiteet, milj. euroa

	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
3.1 Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi	395	523
3.2 Suomi kokoaan suurempi maailmalla	245	271
3.4 Elinvoimainen Suomi	205	229
3.4.1 Liikenneverkon kehittäminen ja ylläpitäminen	132	292
3.4.2 Maatalous	658	667
Yhteensä	**1 634**	**1 981**

Hiilineutraali Suomi - verot

- Vuoden 2020 talousarvioesitykseen sisältyy seuraavissa veroissa muutoksia, joiden voidaan katsoa vaikuttavan hiilineutraali Suomi –tavoitteeseen.
- Energiaverokertymään vaikuttaa liikennepolttoaineiden 250 milj. euron veronkorotus vuoden 2020 elokuussa.
- Vuoden 2020 ajoneuvoverokertymään vaikuttaa edellisen hallituksen päättämä ajoneuvoveron alentaminen vuoden 2020 alun jälkeen alkavilta veropäiviltä. Ajoneuvoveron kevennys kiristää myös hieman ajoneuvoveron päästöporrastusta, mutta veronalennuksen päästöjä lisäävä vaikutus lienee kuitenkin suurempi, sillä veronalennus pienentää yksityisautoilun kustannuksia.
- Pääministeri Rinteen hallituksen hallitusohjelman mukaisesti hallituskaudella valmistellaan kestävän kehityksen verouudistus, jonka tavoitteena on edistää siirtymistä kohti hiilineutraaliutta. Kestävän kehityksen verouudistus koostuu energiaverotuksen uudistuksesta, liikenteen verotuksen uudistuksesta, kiertotalouden edistämisestä sekä päästöperusteisen kulutusveron selvittämisestä.

Hiilineutraali Suomi - ympäristölle haitalliset tuet

- Ympäristölle haitallisia tukia sisältyy etenkin verojärjestelmään. Niitä on kuitenkin myös määrärahojen joukossa.
- Suurimpia verotukia ovat energiaverotukseen sisältyvät dieselin normia alempi verokanta, jota oikaistaan ajoneuvoveron käyttövoimaverolla; työkoneiden normia alempi verokanta; turpeen alempi verokanta; teollisuuden ja kasvihuoneiden alempi sähköverokanta; energiaintensiivisten yritysten veronpalautus ja maatalouden energiaveron palautus.
- Määrärahoissa haitallisiksi tuiksi voidaan luokitella mm. päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensaatio sekä eräät maatalouden tuet.
- Vuoden 2020 talousarvioesityksessä ympäristölle haitallisten tukien määräksi arvioidaan aiempiin selvityksiin pohjautuen n. 3,6 mrd. euroa.
- Ympäristölle haitalliset tuet kohdentuvat pääasiassa kolmeen sektoriin: energiasektoriin (hieman yli 1 mrd. euroa), liikennesektoriin (1,4 mrd. euroa) ja maataloussektoriin (hieman yli 1 mrd. euroa).

Talousarvioesitys 2020 (1/3)

- Ympäristöministeriön hallinnonalalle ehdotetaan määrärahoja yhteensä 278 milj. euroa, joka on 73,5 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2019. Pääluokan määrärahoista ympäristöhallinnon toimintamenojen osuus on 25 %, ympäristön- ja luonnonsuojelun 64 % sekä yhdyskuntien, rakentamisen ja asumisen 11 %.
- Em. kokonaislukuun ei sisälly Valtion asuntorahastoa, josta myönnettävien avustusten ja korkotukien määrä v. 2020 on noin 208 milj. euroa.
- Siihen ei sisälly myöskään Öljysuojarahastoa, josta myönnettiin v. 2018 avustuksia yht. 10,3 milj. euroa. ÖSRAn pääoma on n. 40 milj. euroa.

Talousarvioesitys 2020 (2/3)

- Määrärahalisäykset v. 2019 verrattuna aiheutuvat etenkin luonnonsuojelun lisärahoituksesta (yht. 100 milj. YM+MMM).
- Suurimmat muutokset momenteittain:
  - Ministeriön toimintamenot, +33 %
  - Eräät luonnonsuojelun menot, +1028 %
  - Eräät ympäristömenot, +11 %
  - Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät, +59 %
  - Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenot, +81 %
- ➢ Nopeasti lisääntyvät määrärahat asettavat haasteen myös hallinnolle:
  - ➢ Toimenpiteiden vaikuttavuus, kustannustehokkuus
  - ➢ Osa lisäyksistä määräaikaisia

Talousarvioesitys 2020 (3/3)

- Määrärahat vähenevät seuraavilla momenteilla:
  - Ympäristövahinkojen torjunta –momentilta poistuvat Hituran kaivokseen liittyvät kertaluonteiset menot
  - Vesien- ja ympäristönhoidon edistäminen –momentilta poistuu Lievestuoreen Laajalahden vesistökunnostushanke + eduskunnan kertaluonteinen lisäys, lisäksi vesiensuojelun tehostamisohjelman muutos momenttien välillä
  - Järjestöavustukset-momentilta poistuu eduskunnan kertaluonteiseksi lisäykseksi tulkittu 200 000 euroa.
- Öljyjätemaksun kerääminen lakkautetaan ja laki esitetään kumottavaksi, koska lain mukaiset perusteet ovat poistuneet; talousarviosta poistuu kaksi menomomenttia ja tulomomentti